

T.C.

Tarih : 21.11.2016

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKANLIĞI

Sayı : 16-031

Konu : Fiber Muafiyet Kararı

İlgi : 03.10.2016 tarih ve 2011/DK-10/511 sayılı Kurul Kararı

Son yıllarda tüm dünyada artan veri ve hız ihtiyacı ile birlikte fiber şebekelere verilen önem artmakta, en kısa sürede ve en düşük maliyet ile fiber şebeke tesis edilmesine yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Gelineen durumda, fiber şebekelerin yaygınlık oranları ülkelerin gelişmişlik seviyelerini gösteren bir ölçüt olarak kabul görmektedir.

Kurumunuz tarafından ilgi'de kayıtlı Kurul Kararı neticesinde, *“Elektronik haberleşme sektöründe, yeni yatırımların, teknoloji gelişiminin ve üretiminin özendirilmesi ile bu kapsamda yeni gelişmekte olan fiber internet erişimi hizmetlerinin yaygınlaşmasının teşviki ve altyapı eksenli rekabetin gelişmesini teminen,*

- *Beş (5) yıl boyunca veya fiber internet abonelerinin sabit genişbant aboneleri içindeki oranının %25 mertebesine ulaşana kadar fibere erişim hizmetlerinin (Eve/Binaya kadar fiber) pazar analizi sürecine dâhil edilmemesi ve*
- *Türk Telekom'un, Kurumumuzu muhatap 24.08.2010 tarih ve 809 sayılı yazısında yer alan; fiber altyapı üzerinden İSS'lere toptan olarak eşit şartlarda ve ayırım gözetmeksizin Al-Sat ve*

Veri Akış Erişimi (VAE) sunulması ile sunacağı hizmetlere ilişkin VAE ve Al-Sat toptan fiber internet tarifelerinin yürürlüğe girmesinden önce Kurumumuza sunulması hususlarına riayet etmesi

hususlarına karar verilmiştir.”

Bilindiği üzere, söz konusu Kurul Kararı gereğince fiber şebeke yatırımlarını teşvik etmesi planlanan “Fiber Muafiyet” için belirlenen beş yıllık süre 03.10.2016 tarihinde sona ermiştir. Bahse konu karar kapsamında belirlenen beş yıllık süre içerisinde ülkemizdeki fiber şebeke gelişimi Derneğimiz tarafından değerlendirilmiş ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

1- Türk Telekom’un yatırımlarında artış görülmemektedir

TT YATIRIM	
2008	1.375.310.179
2009	1.214.950.018
2010	1.099.376.770
2011	1.371.661.333
2012	1.430.588.567
2013	1.372.029.459
2014	1.012.532.009
2015	1.219.033.242
Artış Oranı (2011-2015)	-11,1%

Kurumunuz tarafından yayımlanan Pazar Verileri Raporlarında yer alan rakamlar yardımıyla hazırlanmış olan tablodan da görüleceği üzere Türk Telekom’un yatırımlarının özellikle ilgi’de kayıtlı karar sonrası dönemde (2011-2015) %11 düştüğü gözlemlenmektedir.

	TÜRK TELEKOM	ALTERNATİF İŞLETMECİLER
	Yatırım/Gelir	Yatırım/Gelir
2011	18,6%	37,0%
2012	19,7%	32,4%
2013	19,0%	26,8%
2014	13,2%	21,3%
2015	15,4%	16,1%

Sektörde faaliyet göstermekte olan alternatif işletmeciler ile Türk Telekom’un yatırım/gelir oranları dikkate alındığında, Türk Telekom oranının alternatif işletmecilerden daha düşük

olduğu gözler önüne serilmektedir. Bu durum, Türk Telekom'dan çok daha küçük ölçekte olmalarına rağmen alternatif işletmecilerin daha fazla yatırım yapmak konusunda kararlı bir tutum sergilediklerini göstermektedir.

2- Fiber şebeke yeteri kadar yaygınlaşamamıştır

FİBER UZUNLUKLARI (KM)	TT	Büyüme Oranı	ALTERNATİF	Büyüme Oranı
2009	128.150	-	17.113	-
2010	131.423	2,55%	37.709	120,35%
2011	150.120	14,23%	38.835	2,99%
2012	167.921	11,86%	42.364	9,09%
2013	181.973	8,37%	45.440	7,26%
2014	192.671	5,88%	52.176	14,82%
2015	211.528	9,79%	56.592	8,46%
2016 2.Ç	218.802	3,44%	58.956	4,18%
2009-2016 2.Ç	-	70,74%	-	244,51%

2009 yılından itibaren fiber şebeke uzunlukları incelendiğinde, Türk Telekom'un fiber şebeke uzunluğundaki artışın özellikle ilgi'de kayıtlı Kurul Kararı sonrasında giderek azalmakta olduğu dikkat çekmektedir. Öyle ki, 2009 yılından 2016 ikinci çeyreğe gelindiğinde alternatif işletmecilerin km olarak fiber artış hızının Türk Telekom'a göre iki kat fazla olduğu görülmektedir. Bu durum, fiber muafiyet kararının amacına ulaşamadığını ve Türk Telekom'un fiber artış hızının düşerken alternatif işletmecilerin düzenlemelerden muaf tutulan bir pazarda Türk Telekom'dan daha fazla yatırım yaptığını göstermektedir.

3- Alternatif işletmecilerin yatırım yapmasının önünde büyük engeller mevcuttur

Bilindiği üzere, yatırım yapmak isteyen alternatif işletmeciler mevzuat gereği öncelikli olarak Türk Telekom ile tesis paylaşımı yapmaya zorlanmaktadır. Tesis paylaşımı yönteminin Türk Telekom'un isteksiz tutumu nedeni ile etkin olarak hayata geçirilemediği Kurumunuza daha önceki dönemlerde gerek yazı ile gerekse de sözlü olarak iletilmiştir. Yine, geçiş hakkı konusunda belediyelerin fiber şebeke tesisini bir kazanç kapısı olarak görmeye devam etmesi ve işletmeciler arasında ayrımcılığa yol açacak tutum sergilemesi nedeniyle yatırım yapmak isteyen alternatif işletmecilerin önü kesilmektedir.

Türk Telekom, devletimizin kaynaklarıyla yapılan bakır şebekesinin fibere dönüştürülmesiyle alternatif işletmecilere nazaran çok daha ekonomik ve daha az bürokratik engellere takılan yatırım yapma imkânına sahip durumdadır ve bu durum alternatif işletmecilerin pazarda kendi yatırımlarıyla büyümelerinin önünde engel teşkil etmektedir. Görüldüğü üzere, gerek mevzuat gerekse de uygulamalar tarafından birden fazla engel ile karşı karşıya kalan alternatif işletmeciler, yaşanan zorluklara rağmen fiber şebeke yatırımlarını kararlı bir şekilde sürdürmek istemektedirler. Söz konusu fiber muafiyet kararı, tesis paylaşımı zorunluluğu ve belediyeler ile geçiş hakkı konusunda yaşanmakta olan sorunlar, gerçekten yatırım yapmak isteyen alternatif işletmecilerin fiber şebeke yatırımlarının önünde engel teşkil etmeye devam etmektedir.

Ayrıca, bildiğiniz üzere Türk Telekom ve ana hissedarı Oger Telekom'un 2016 yılı içerisinde yaşadığı finansal sorunlar ciddi boyutlara ulaşmış görünmektedir. Özellikle üzerindeki borç yükü sebebiyle, Türk Telekom'un uzun dönemli ve yaygın yatırım planlarının hayata geçirilmesinin mümkün olamayacağı değerlendirilmektedir. Böyle bir durumda fiber muafiyetinin devam etmesinin de anlam ifade etmediği, bunun yerine tüm sektörü kapsayacak ve uzun dönemli planlanan teşviklerin hayata geçirilmesinin daha yerinde olacağı değerlendirilmektedir. Bu kapsamda, söz konusu teşvik sürecinde, geçiş hakkı maliyetlerinin tüm sektör için düşürülmesinin daha faydalı olacağı, böyle bir teşvikten sadece Türk Telekom'un değil tüm sektörün faydalanabileceği düşünülmektedir.

Yukarıda yer alan bilgiler ışığında, 03.10.2016'da beş yıllık sürenin tamamlanması ile sona eren fiber muafiyet kararının **amacına ulaşamadığı ve uzatılmaması gerektiği değerlendirilmektedir**. Gerek mevzuat desteği gerekse de ölçek ekonomisinden gereği kadar yararlanamayan Türk Telekom'un fiber şebekeler konusunda uzun dönemli ve sürdürülebilir yatırım planları olduğu konusunda tereddüt edilmesi gerektiği ve gerçekten yatırım yapmak isteyen alternatif işletmecilerin önündeki engellerin kaldırılarak ülkemizin önünü açacak olan fiber şebekelerin hızla ve yaygın olarak tesis edilebileceği değerlendirilmektedir.

Tüm bu değerlendirmelerimiz ışığında ilgi'de kayıtlı Kurul Kararı gereğince süresi tamamlanan fiber muafiyet kararının uzatılmaması, alternatif operatörlerin yatırım iştahının artması ve böylece yeniden yerleşik işletmecinin de yatırım iştahının artabilmesi, yüksek hızlı genişbant

imkânı sunan fiberin ÷lke sathında yaygınlaştırılmasının sağlanabilmesi adına toptan genişbant erişim pazarında Türk Telekom'un tüm şebekesine erişim yükümlölüğü getirilmesi hususunda gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla,

Rıdvan UęURLU

Genel Sekreter

Yusuf Ata ARIAK

Yönetim Kurulu Başkanı

TELKODER

Serbest Telekomünikasyon İşletmecileri Derneęi